

Några bussminnen från förr.

Av Mauritz Henriksson

Episod 1: Min far, som åkte bussen in till Ringvägen varje vardagmorgon, bröt tummen vid en krock mellan buss och spårvagn vid Söderstadion. Jag har inget datum för händelsen, men den torde ha skett under andra halvan av 1940-talet. Det hände vid plankorsningen mellan Nynäsvägen och, jag vill minnas att den hette Bägerstavägen (reservation för minnesfel) vid Söderstadion. Spårvagnen kom från Slakthusområdet på väg mot Hammarby. Bussens bromsar var kanske inte i bästa kondition. Farsan såg från sin sittplats att föraren gjorde allt han kunde för att få hejd på ekipaget, dock utan framgång. Han, farsan, gjorde då vad som senare visade sig vara helt fel. I stället för att sitta kvar på sätet, hukade han sig ner i gången, och höll i sig i en av stolparna. Men vid smällen tappade han greppet, med bruten tumme som följd, och rutschade genom bussen ända fram till motorhuven. Han fick ersättning av bolaget för sveda och värk, men jag minns inte hur mycket.

Episod 2: Jag är uppvuxen i Länna, mina föräldrar byggde där 1943. Alla nybyggarna i samhället hjälptes åt vid varandras byggen. En av nybyggarna var bergsprängare till yrket. Det föll sig naturligt att just han fick bistå med sprängning på alla tomterna. För ändamålet behövde han dynamit. På den tiden fick man ha med sig fem kilo dynamit på bussen. Han bar dynamiten i en ”unikabox”, som var vanligt att bära matlåda m.m. i. Vid ett tillfälle tyckte tjänstgörande vaktman, som var Lasse Pettersson, att boxen såg ovanligt tung ut. Lasse Pettersson som kände de flesta av passagerarna, frågade hur mycket han hade i boxen. Utan omsvep erkände bergsprängaren att det var lite för mycket. För att klara resan inom ramen för tillåten mängd dynamit, delade han med sig till andra passagerare som skulle till samma hållplats, som var Länna Centrum. Att samma mängd fanns på samma buss, spelade tydligen ingen roll. Eftersom jag varit bekant med, numera bortgångne, Lasse

Pettersson, har jag kontrollerat historien med honom. Han kunde då bekräfta att så var det.

Episod 3: En passagerare som regelbundet steg av vid hpl Kilen, vill jag minnas att den hette, som var första hpl efter kärret mellan Kvarntorp och Kolartorpsvägen. Nämnda passagerare hade ovanan att alltid, medelst ett jättesprång inifrån bussen, hoppa av. Risken att han skulle skada sig, särskilt när det var mörkt, var uppenbar. Trots flertal tillsägelser fortsatte han med sina ”avhopp”. På den tiden, vänstertrafik, fanns en liten flik öppet vatten ända fram till vägräcket på vänster sida mot Handen. Ungefär där det numera ligger en hamburgerbar framför OKQ8. Besättningen på bussen bestämde sig för att ge honom en läxa, i hopp om att han skulle sluta hoppa. Efter överenskommelse mellan konduktör och förare, hände följande en mörk kväll. Avstigningssignal. Föraren stannar mitt för fliken med öppet vatten, och öppnar dörren. Killen ta’r sats, och hoppar. Plums!! Historien förtäljer inte om killen slutade att hoppa. I dagens läge hade väl besättningens tilltag kallats för pennialism eller misshandel, och renderat en tids vila på statens bekostnad

Episod 4: Förr i tiden skickades mycket gods med bussarna. Så även fisklådor från Dalarö in till Sthlm. Bagageutrymmet längst bak, under baksätet, kunde vara ganska djupt. Och utan belysning. Godset hämtades vid avlastningen på Ringvägen / Älfsborgsgatan. Några dagar efter en sådan transport, började man känna en begynnande dålig lukt i bussen. Personalen började leta efter eventuella spyor, hundskit, eller något annat inne i bussen. Bussen tvättades och vädrades flera gånger, utan resultat. Lukten var en gåta, till någon kom på idén att lysa in i bagageutrymmet. Där låg en kvarglömd fisklåda. Med fisk i.

Om olyckan vid Länna Centrum i november 1952. Jag hade själv gått på bussen vid denna hpl. Smällen hörde vi inne i bussen. Men vi såg inte så mycket av den. Rutorna var igenimmade, och den krockade

bussen fortsatte vidare söderut. Vad jag däremot såg, var att en personbil som kom norrifrån inte kunde stanna i det hala väglaget, utan fick bredsladd och törnade in med sin högra sida i fronten på lastbilen, som stod kvar mitt på vägen. Ut kliver en oskadad uniformsklädd herre, som genast börjar veva med armarna. Jag hörde inte vad han sa, men har vissa teorier om hans ordval. Vi som satt i bussen var just då ganska ovetande om vad som faktiskt hade hänt. Även ovetande om konsekvenserna av smällen. Men det fick vi veta senare.

Att det förr i tiden var ganska vanligt med alkoholförtäring i åkeribranschen, är nog ingen hemlig-het. Bussbranschen var inget undantag. Jag har haft fyra morbröder som i olika långa perioder, varit anställda på BSS, främst under 1940-talet. De, och flera andra i bolaget som jag kände medan de levde, har berättat, för oss idag ganska hårresande historier om alkoholintag. Både före och under arbetstid. De är dock alla preskriberade, och tur är det. Det är också för väl att motsvarande konsumtion inte förekommer nu för tiden.

Ovanstående episoder har jag fått mig berättats av andra (trovärdiga) källor. Sedan jag själv började köra buss i Handen, kan jag inte påminna mig att det hände några episoder värda att berättas. Där finns naturligtvis enstaka händelser, men vid flera av dem finns de inblandade kvar i livet. Själv har jag inte varit orsak till, eller inblandad i, några olyckstillbud med varken person-, eller dyrbara materiella skador. Inte heller några kontroverser med passagerare som kan gå till historien.

En historia med inslag av humor kan jag vidarebefordra. På en resa mellan Bollmora och Handen-terminalen, hade en dam i övre medelåldern klivit på vid Bollmora C. Hon satte sig längst fram. Vid nästa hpl klev en annan dam på. Båda hade visat månadskort, och därför inte meddelat mig vart de skulle. Till en början gick både den linje jag körde, och bussarna mot Sthlm parallellt. När våra linjer gick

skilda vägar, kom den sist påstigna damen fram och frågade om inte jag skulle till Sthlm. Då jag svarade att så inte var fallet, berättade jag samtidigt att hon kunde sitta kvar och byta vid Alléplan, numera Trollbäckens C. Damen blev lugnad av möjligheten och satte sig på närmast lediga plats strax bakom mig. Detta blev startsignalen för den först påstigna damen. Hennes svada går inte att beskriva med några få ord. Men i ordflödet som följde, talade hon mycket om hur ofta folk åkte med fel buss, i den trakten hon kom ifrån. Och att hon inte kunde förstå att inte folk tog reda på vilken linje de skulle åka med. Hon var ganska vältalig, så de flesta övriga passagerarna lyssnade smått roat på hennes utläggning.

Efter Alléplan, där den sist påstigna damen klev av och bytte buss, fortsatte hon sin monolog om folk som inte kunde hålla reda på vilken buss de skulle åka med. Hela den resan tog på den tiden ca 35 min. när bara 5 minuter återstår kom så hennes fråga ” *Hörru lilla chaufförn, hur länge dröjer det innan vi kommer in till sta´n?*” Min första tanke var, skojar hon med mig. Jag var just på väg att stanna vid en hpl. Innan jag öppnade framdörren för påstigande, vände jag mig mot henne och frågade, om hon inte kommer ihåg varför hon hade en så lång utläggning om felåkande passagerare. Hon var tyst en lång stund, medan hon tänkte efter. Hon hade nog humor, för när hon väl kom på orsaken började hon skratta, länge och ljudligt. Tur var väl det, för alla som varit med hela resan såg ut som uppblåsta ballonger i ansiktet. Alla skrattade till resans slut.